

การใช้บทเรียนวิดีโอทัศน์ประกอบการสอนดนตรี กรณีศึกษาโรงเรียนที่ขาดแคลนครู

The Usage of Music Video Lesson for Music Teaching : A Case Study on the Lack of Teachers for the Schools

สุภาพร ฉิมหนู

มหาวิทยาลัยทักษิณ

Supaporn Chimnoo
Thaksin University, Thailand
E-mail: supaporn.c@tsu.ac.th

*****

บทคัดย่อ

ดนตรีมีประโยชน์สามารถช่วยกระตุ้นพัฒนาการเชาว์ปัญญาและฝึกสมาธิให้กับเด็กซึ่งปัจจุบันได้รับความนิยมอย่างมากแต่สำหรับเด็กในชนบทดนตรียังเข้าถึงได้ไม่เพียงพอ บางสถานศึกษาประสบปัญหาการขาดแคลนครูสอนไม่มีสื่อการสอนและมีปัญหาด้านงบประมาณ การวิจัยครั้งนี้จึงศึกษาค้นบทเรียนวิดีโอทัศน์เพื่อใช้กับโรงเรียนที่ขาดแคลนครู โดยเลือกเครื่องดนตรีที่ราคาย่อมเยานั้นคือเมโลเดียน ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (1) เพื่อพัฒนาบทเรียนวิดีโอทัศน์ประกอบการสอนดนตรีให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนวิดีโอทัศน์ (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนวิดีโอทัศน์ประชากรเป็นนักเรียนโรงเรียนวัดป่าขวาง (ธรรมรักษ์ราษฎร์ศึกษา) และนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านสะทอน (วันครู2503) การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างคัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้นักเรียนช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 เป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ (1)แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อใช้สอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา (2)บทเรียนวิดีโอทัศน์ เรื่องการเล่นเมโลเดียนเบื้องต้น สำหรับโรงเรียนที่ขาดแคลนครู (3)แผนจัดการเรียนรู้และคู่มือประกอบบทเรียนเรื่องการเล่นเมโลเดียนเบื้องต้น (4)แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ทฤษฎี-ปฏิบัติ) (5)แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

ผลการวิจัยมีดังนี้ (1)บทเรียนวิดีโอทัศน์ เรื่องการเล่นเมโลเดียนเบื้องต้นมีประสิทธิภาพ 80.58 /87.45 สูงกว่าเกณฑ์กำหนด 80/80 (2)ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 (3) ผลการสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนต่อบทเรียนวิดีโอทัศน์ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 ระดับพึงพอใจมากที่สุด บทเรียนวิดีโอทัศน์มีประโยชน์เพื่อแก้ไขปัญหาความขาดแคลนครู ลดความเลื่อมล้ำทางการศึกษาและยังสามารถเรียนซ้ำไม่จำกัด

เวลาเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างมาก สำหรับวิชาดนตรีในระดับประถมศึกษาการใช้บทเรียนวีดิทัศน์เพียงอย่างเดียวสามารถทำให้นักเรียนปฏิบัติเครื่องดนตรีได้ในระดับเบื้องต้น หากเป็นการศึกษาดนตรีในระดับที่สูงขึ้นจำเป็นต้องมีผู้สอนคอยแนะนำกระบวนการฝึกฝนแบบตัวต่อตัว จะทำให้ผู้ฝึกสามารถบรรลุผลสำเร็จในศึกษาดนตรีได้อย่างแท้จริง

คำสำคัญ: เมโลเดียน; บทเรียนวีดิทัศน์; ดนตรี

Abstracts

Music is useful as it helps stimulate cognitive development and mindfulness practice among children, which gains much popularity nowadays. Children in rural areas are unable to access music sufficiently. Some schools do not have teachers, instructional media, and budget problems. This research created video lessons for schools deprived of teachers by using an inexpensive musical instrument like a melodeon. The research was conducted based on an experimental research design that aimed to (1) to develop video lessons supplementing music teaching to achieve the efficiency criteria of 80/80, and (2) to compare pretest and post-test scores of learning achievement of students learning with video lessons, (3) to study the satisfaction of students learning with video lessons. The population in the study was students from Wat Pa Khwang School (Thammarak Rasadon Suksa) and Chumchon Ban Sathon School (Wan Khru 2503) (Ban Sathon Community School). A simple random sampling technique was used to select the sample from Prathomsuksa 4-6 students, semester 2 of the 2021 academic year. The research instrument was (1) a structured interview to inquire about content experts, (2) a video lesson on how to play the melodeon for beginners in schools deprived of teachers, (3) a learning management plan and a supplemental lesson manual on how to play the melodeon for beginners, (4) learning achievement test (theory-practice), (5) a questionnaire about students' satisfaction.

The Result from the study revealed that the video lesson on how to play the melodeon for beginners achieved an efficiency of 80.58/87.45, higher than the 80/80 criteria, and (2) the post-test learning achievement was higher than the pretest learning achievement with the statistical significance level of 0.05, (3) students' satisfaction survey results found that the mean satisfaction score was 4.52, the standard deviation was 0.56, satisfaction level was at the highest. Video lessons are useful for solving a teacher shortage problem, and reducing educational inequality, and students can repeat the lessons at any time which is very beneficial to students. As for music subjects at the Prathomsuksa level in school, the use of video lessons only can enable students to practice a musical instrument at the beginning. In the case of an advanced level of music study, a teacher is needed to give advice on how to practice the instrument in person, which will truly help students reach music learning achievement.

Keywords: Melodeon; Video lesson; Music

บทนำ

ดนตรีมีประโยชน์สามารถช่วยกระตุ้นพัฒนาการเชาว์ปัญญาและฝึกสมาธิให้กับเด็ก มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดสามารถโน้มน้าวจิตใจให้ผู้ฟังคล้อยตามเกิดความสุขหรือระทึกใจ โลกในแง่ดี ชโลมจิตใจให้เยือกเย็น ขณะเดียวกันดนตรีก็สามารถกระตุ้นให้เกิดอารมณ์ในรูปแบบต่าง ๆ โรงเรียนประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับที่รัฐบาลกำหนดให้เด็กทุกคนต้องได้รับการศึกษา ดังที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในมาตรา 54 ความว่า “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย พัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย และรัฐต้องส่งเสริม สนับสนุนให้การจัดการศึกษามีมาตรฐานสากลการศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ จากข้อกำหนด ในรัฐธรรมนูญข้างต้นได้ความสำคัญต่อการศึกษายิ่งยิ่ง ดังนั้น โรงเรียนและครูผู้สอนจึงมีบทบาทต่อการเจริญเติบโตของประเทศชาติ ประชาชนกินดีอยู่ดีเพราะมีการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญของเด็กและเยาวชนที่ควรได้รับการศึกษาอย่างครบถ้วนและปราศจากความเหลื่อมล้ำเป็นเหมือนบ้านหลังที่สองของเด็ก ดังนั้นคุณภาพของการศึกษาและความครบถ้วนของสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะจัดสรรให้เท่าเทียมในทุกด้าน โดยโรงเรียนอยู่อำเภอเมืองหรือโรงเรียนขนาดใหญ่ย่อมจะมีความพร้อมทั้งด้านเครื่องดนตรี อุปกรณ์และครูผู้สอน แต่บางสถานศึกษาประสบปัญหาการขาดแคลนผู้สอนไม่มีสื่อการสอนทำให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำ การศึกษาในกรุงเทพมหานคร อำเภอเมืองของทุกจังหวัดที่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มักจะได้รับการจัดสรรสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ไว้อย่างเพียงพอ ตรงข้ามกับการศึกษาในชนบท เช่น โรงเรียนห่างไกลความเจริญ นักเรียนมักพบกับความไม่เท่าเทียมโดยรายวิชาเฉพาะด้าน เช่น วิชาดนตรี เป็นต้น (วินัย รัตนเสถียร 2564 : 21)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กำหนดมาตรฐานวิชาดนตรี ด้วยมาตรฐาน ศ.2.1 และ ศ.2.2 มีเนื้อหาโดยสังเขป ดังนี้ (1) ชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ การกำเนิดเสียง ลักษณะความดังเบา มีส่วนร่วมในกิจกรรมดนตรีอย่างสนุกสนาน ร้องเพลงง่าย ๆ ที่เหมาะสมกับวัย มีความสามารถบรรเลงเครื่องดนตรีประกอบเพลง (2) ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ การอ่านโน้ต เขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล อ่านกฎแฉะหลัก อ่านโน้ตในบรรทัดห้าเส้น โน้ตและเครื่องหมายหยุด สามารถขับร้องบันไดเสียงที่เหมาะสมกับตนเอง ใช้เครื่องดนตรีบรรเลงจังหวะและทำนอง ใช้ดนตรีร่วมกับกิจกรรมในการแสดงออกตามจินตนาการ สร้างสรรค์เสียงประกอบการเล่าเรื่อง การร้องเพลงไทย การร้องเพลงสากล เป็นต้น (ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 : 21-27) ซึ่งจากข้อมูลข้างต้นชี้ให้เห็นว่ากำหนดมาตรฐานด้านดนตรีที่มุ่งเน้นการปฏิบัติ การทำกิจกรรม แสดงออกทาง

จินตนาการ บรรเลงเครื่องดนตรี ซึ่งนอกจากหลักการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้เป็นมาตรฐานทั่วประเทศแล้วบุคลากรทางการศึกษาที่จะถ่ายทอดวิชาความรู้เหล่านี้สู่นักเรียนก็สำคัญไม่แพ้กัน ดังนั้นโรงเรียนต้องจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและบุคลากรให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง

กิ่งแก้ว อาริรักษ์ (2548 : 1) วิดีทัศน์มีบทบาทสำคัญและมีอิทธิพลต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก คุณสมบัติวีดิทัศน์จะเอื้ออำนวยให้เกิดประโยชน์หลายประการ เช่น สามารถนำสิ่งที่อยู่นอกห้องเรียนเข้ามาสู่ นักเรียนสามารถย้อนดูซ้ำจนกว่าจะเข้าใจและสามารถติดต่อแก้ไขเนื้อหาที่สงสัยอยู่เสมอ การเรียนการสอน ด้วยบทเรียนวีดิทัศน์สามารถผสมผสานได้กับหลากหลายวิชาแยกเป็นแขนงความรู้ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ สามารถช่วยลดทอนขั้นตอนในการเข้าถึงเนื้อหาความรู้ทางดนตรีได้เป็นอย่างดี การสร้างบทเรียนวีดิทัศน์ การศึกษานั้น มีคุณค่าอย่างยิ่งโดยเฉพาะใช้เป็นสื่อการสอนสำหรับโรงเรียนที่มีความห่างไกลและขาดแคลน บุคลากรทางการศึกษา จึงนับว่าเป็นสื่อที่ทรงพลังอย่างหนึ่งสามารถกระตุ้นและเร้าความสนใจให้ผู้เรียนเข้าใจ และสามารถเรียนซ้ำ ๆ หลายรอบเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น จากเหตุผลทั้งหมดที่ผู้วิจัยกล่าวมา ทั้งสถานะความเลื่อมล้ำ สถานะความขาดแคลนครูดนตรีเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ผู้วิจัยให้ความสำคัญ เพราะการเรียนดนตรีจะมีผลต่อการเจริญเติบโตของสติปัญญาในเด็กอีกทั้งช่วยขัดเกลาจิตใจให้อ่อนโยน (กฤษติศักดิ์ พูลสวัสดิ์ 2561 : 230-242) ถ้าใช้กระบวนการทางเทคโนโลยีส่งเสริมการเรียนรู้วิชาดนตรีและ ช่วยแก้ไขปัญหาคขาดแคลนครูผู้สอนอาจเป็นอีกทางออกหนึ่งที่สามารถช่วยลดความเหลื่อมล้ำและ สามารถนำไปใช้ประกอบการสอนเป็นสื่อเสริมการเรียนรู้ ซึ่งภายใต้บทเรียนวีดิทัศน์ต้องเพิ่มสีสัน กราฟฟิก เพื่อให้กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน จากเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมดผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์สำหรับ เมโลเดียน (เครื่องดนตรีประเภทหนึ่ง) เพราะมีราคาย่อมเยาและสามารถนำไปต่อยอดใช้กับเครื่องดนตรีชนิด อื่นได้อีกด้วย ซึ่งจัดทำในรูปแบบบทเรียนวีดิทัศน์ เรื่อง การเล่นเมโลเดียนเบื้องต้น เพื่อใช้กับโรงเรียนที่ขาด แคลนครูวิชาเอก ผู้วิจัยออกแบบเนื้อหาเกี่ยวกับ ทฤษฎีดนตรีเบื้องต้น แบบฝึกทักษะปฏิบัติ การอ่านโน้ตสากล ระบบนิ้วมือ การสาธิตการสอน ดนตรีประกอบการบรรเลง และบทเพลงเสริมความคิดสร้างสรรค์ การเรียน ด้วยบทเรียนวีดิทัศน์จะช่วยตอบสนองความต้องการของสถานศึกษาในชนบท ช่วยลดเวลาในการสอนของครู ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางสมองและสุนทรียภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์ประกอบการสอนดนตรีให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียน วีดิทัศน์เรื่อง การเล่นเมโลเดียนเบื้องต้น
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนวีดิทัศน์ เรื่อง การเล่นเมโลเดียนเบื้องต้น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งเป็นการต่อยอดจากผลงานสร้างสรรค์ หนังสือ Play and Sing Music Book.1 จัดแจ้งทะเบียนลิขสิทธิ์ต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา ทะเบียนข้อมูลเลขที่ ว.045406 (สุภาพร ฉิมหนู 2564 : 2) นำองค์ความรู้สร้างเป็นบทเรียนวิถีทัศน์ประกอบการสอนดนตรี โดยเลือกใช้เครื่องดนตรีระดับเริ่มต้นคือเมโลเดียน นำบทเรียนนี้ใช้กับโรงเรียนที่มีความต้องการจัดการเรียนรู้รายวิชาดนตรี โดยพิจารณาจากคุณสมบัติเลือกสถานศึกษาที่ขาดแคลนครูดนตรี โดยรายละเอียดระเบียบวิธีวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย การวิจัยครั้งนี้มาจากการเปิดรับสมัครโรงเรียน ในจังหวัดสงขลาที่มีความขาดแคลนครูด้านดนตรี ผู้วิจัยนำโครงการและเอกสารแบบความร่วมมือส่งไปยังโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนแจ้งความจำนงค์ในการเข้าร่วมโครงการ พบว่าโรงเรียนที่ประสงค์เข้าร่วมมีทั้งหมด 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดป่าขวาง (ธรรมรักษาราชวรศึกษา) มีนักเรียนทั้งหมดจำนวน 75 คน และโรงเรียนชุมชนบ้านสะทอน (วันครู2503) มีนักเรียนทั้งหมดจำนวน 261 คน ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้ จึงมีประชากรรวมทั้งหมด 336 คน

การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง มีวิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ช่วงชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2564 ภาคเรียนที่ 2 เป็นหน่วยสุ่ม โดยนักเรียนโรงเรียนวัดป่าขวาง (ธรรมรักษาราชวรศึกษา) และ นักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านสะทอน (วันครู2503) รวมทั้งสองโรงเรียน จำนวน 60 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและขั้นตอนการดำเนินงาน การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยใช้การวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ 2538 : 249) เป็นรูปแบบวิธีการวิจัยศึกษากรณีเดียวสำหรับทดลองกับกลุ่มทดลองเดียว จัดกระทำโดยการเรียนด้วยบทเรียนวิถีทัศน์ เรื่องการเล่นเมโลเดียนเบื้องต้น แล้วเก็บข้อมูลโดยการทดสอบก่อนและหลังเรียน มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาหลักการและแนวคิดขั้นตอนกระบวนการผลิตบทเรียนวิถีทัศน์ เพื่อนำมาเป็นแนวทางการพัฒนาบทเรียนวิถีทัศน์ เรื่อง การเล่นเมโลเดียนเบื้องต้น สำหรับนักเรียนโรงเรียนที่ขาดแคลนครู ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม หลักการปฏิบัติดนตรี แนวทางการออกแบบบทเรียนให้มีความทันสมัย

ขั้นที่ 2 ออกแบบบทเรียนร่วมกับสถานศึกษาประเมินความต้องการของผู้มีส่วนร่วมและผู้เกี่ยวข้อง ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง พบว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องการให้ผลิตชุดการสอนที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและเข้าถึงได้ง่าย

ขั้นที่ 3 รวบรวมเนื้อหาเพื่อทำต้นแบบบทเรียนวิถีทัศน์ ผู้วิจัยได้นำความคิดเห็น ข้อเสนอจากการออกแบบบทเรียนร่วมกับสถานศึกษามาใช้ในการร่างต้นแบบบทเรียนวิถีทัศน์ และร่วมกันออกแบบแผนการจัดการ

เรียนรู้ กำหนดจุดประสงค์ กำหนดเนื้อหา การนำเสนอบทเรียนและเทคนิคต่าง ๆ และนำแผนจัดการเรียนรู้
สาระการเรียนรู้ดนตรีและศิลปะ เรื่อง การเล่นเกมโลเดียนเบื้องต้น ประเมินหาดัชนีความสอดคล้อง สอดคล้อง
(Index of Item-Objective Congruence: IOC) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

ขั้นที่ 4 ผลิตบทเรียนวิดีโอ เรื่อง การเล่นเกมโลเดียนเบื้องต้น ตามขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการผลิต (Pre-Production) ได้แก่ เตรียมบุคลากร นักดนตรีสาธิต การเขียนบทและอุปกรณ์ในการผลิตบทเรียน
2. ขั้นการผลิต (Production) การผลิตบทเรียน เป็นขั้นตอนถ่ายทำวิดีโอและผลิตคู่มือประกอบบทเรียนวิดีโอ
3. ขั้นหลังการผลิต (Post-Production) ขั้นตอนตัดต่อ ลำดับภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว การใส่เสียงประกอบ

ขั้นที่ 5 การพัฒนาบทเรียนวิดีโอ

1. การประเมินหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ของคุณลักษณะคำถามที่ใช้ประเมินบทเรียนวิดีโอ เรื่องการเล่นเกมโลเดียนเบื้องต้น โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรี 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 2 ท่าน รวมทั้งหมด 5 ท่าน ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00
2. การประเมินบทเรียนวิดีโอ เรื่อง การเล่นเกมโลเดียนเบื้องต้น เพื่อประเมินคุณภาพการสอนโดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้ (1) ด้านเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง ค่าเฉลี่ย 4.52 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68 (2) ด้านภาพและตัวอักษร ค่าเฉลี่ย 4.4 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 (3) ด้านเสียงบรรยายและดนตรีประกอบ ค่าเฉลี่ย 4.5 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71 (4) ด้านเทคนิคการนำเสนอ ค่าเฉลี่ย 4.46 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89 โดยภาพรวมบทเรียนวิดีโอ เรื่อง การเล่นเกมโลเดียนเบื้องต้น มีคุณภาพ โดยค่าเฉลี่ย 4.47 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73 แสดงว่าบทเรียนวิดีโอชุดนี้น่าไปใช้ในการสอนได้และผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะให้ ปรับปรุงลายมือ เนื่องด้วยผู้เรียนเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษา ปรับน้ำเสียงให้การสอน ให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น และขยายภาพประกอบการสอนให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 6 นำบทเรียนวิดีโอ เรื่องการเล่นเกมโลเดียนเบื้องต้น ทดสอบกับกลุ่มนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน โดยผู้วิจัยทำการทดลองโดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจากนั้นให้ผู้เรียน เรียนด้วยบทเรียนวิดีโอ เรื่อง เกมโลเดียนเบื้องต้น เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการผู้วิจัยนำมาหาข้อมูลวิเคราะห์ประสิทธิภาพ พบว่า บทเรียนมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 จากนั้นนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 7 นำบทเรียนวิดีโอที่ค้น เรื่อง การเล่นเกมโลเตียนเบื้องต้นใช้กับกลุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้เนื่องด้วยกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 7-12 ปี จึงต้องให้ร่วมวิจัยเซ็นเอกสารชี้แจงและแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย และเอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมในโครงการวิจัย สำหรับผู้แทนโดยชอบธรรม/ผู้ปกครอง (Informed Consent Form) ตามกระบวนการจริยธรรมการวิจัยในคน

2. กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียนด้านทฤษฎีดนตรีจำนวน 20 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน

3. กลุ่มตัวอย่างทดสอบก่อนเรียนด้านการปฏิบัติแบบรายบุคคล ใช้เวลาโดยประมาณ 5 นาที/ต่อคน โดยใช้บทเพลงในหน่วยการเรียนรู้เป็นข้อสอบคะแนนเต็ม 10 คะแนน

4. ปฐมนิเทศ/ปรับพื้นฐาน เกี่ยวกับ ทฤษฎีดนตรี ชี้แจงบทเรียน อธิบายขั้นตอนและวิธีการเรียน

5. กลุ่มตัวอย่างฝึกเล่นเกมโลเตียนด้วยตนเองตามลำดับหมายเลขที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ระยะเวลาการฝึกปฏิบัติแบ่งได้ 2 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 กลุ่มตัวอย่างศึกษาบทเรียนวิดีโอที่ค้นด้วยตัวเองตั้งแต่ วิดีทัศน์หมายเลข 001-008 ระหว่างการฝึกให้กลุ่มตัวอย่างส่งคลิปวิดีโอการเล่นเกมโลเตียน เพื่อรับข้อแนะนำจากผู้วิจัยผ่านทางกลุ่มไลน์ ใช้ระยะเวลาในการศึกษาบทเรียนวิดีโอที่ค้นด้วยตนเอง ทั้งหมด 4 สัปดาห์ จากนั้นผู้วิจัย ครูผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรี กระทำวัดผลสัมฤทธิ์ระหว่างเรียนด้วยการปฏิบัติเมโลเตียนแบบรายบุคคล คะแนนเต็ม 20 คะแนน โดยข้อสอบจะสุ่มเลือกบทเพลงจากหน่วยการเรียนรู้ การทดลองระยะที่ 1 มีจำนวนบทเรียนทั้งหมด 8 เรื่อง ดังนี้

บทเรียนวิดีโอที่ค้น หมายเลข 001	เรื่อง เมโลเตียนและระบบนิ้ว
บทเรียนวิดีโอที่ค้น หมายเลข 002	เรื่อง ตัวโน้ตและกุญแจประจำหลัก
บทเรียนวิดีโอที่ค้น หมายเลข 003	เรื่อง แบบฝึกหัดที่ 1
บทเรียนวิดีโอที่ค้น หมายเลข 004	เรื่อง แบบฝึกหัดที่ 2
บทเรียนวิดีโอที่ค้น หมายเลข 005	เรื่อง เพลงฉิ่งเป็นเด็กดี
บทเรียนวิดีโอที่ค้น หมายเลข 006	เรื่อง แบบฝึกหัดที่ 3
บทเรียนวิดีโอที่ค้น หมายเลข 007	เรื่อง แบบฝึกหัดที่ 4
บทเรียนวิดีโอที่ค้น หมายเลข 008	เรื่อง และเพลงปุดา

ช่วงที่ 2 กลุ่มตัวอย่างศึกษาบทเรียนวิดีโอที่ค้นด้วยตัวเองตั้งแต่ วิดีทัศน์หมายเลข 009-014 ระหว่างการฝึกให้กลุ่มตัวอย่างส่งคลิปวิดีโอการเล่นเกมโลเตียน เพื่อรับข้อแนะนำจากผู้วิจัยทางกลุ่มไลน์ ใช้ระยะเวลาในการศึกษาบทเรียนวิดีโอที่ค้นด้วยตนเอง ทั้งหมด 4 สัปดาห์ จากนั้น ผู้วิจัย ครูผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญ

ด้านดนตรี กระทำการวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนด้วยการเล่นเมโลเดียนแบบรายบุคคล มีคะแนนเต็ม 20 คะแนน โดยข้อสอบจะสุ่มเลือกบทเพลงจากหน่วยการเรียนรู้การทดลองระยะที่ 2 มีจำนวนบทเรียนทั้งหมด 6 เรื่อง ดังนี้

บทเรียนวิดิตส์น หมายเลข 009 เรื่อง เพลงตัวโน้ต

บทเรียนวิดิตส์น หมายเลข 010 เรื่อง เพลงมดจอมขยัน

บทเรียนวิดิตส์น หมายเลข 011 เรื่อง ชอบเที่ยวสวนสัตว์

บทเรียนวิดิตส์น หมายเลข 012 เรื่อง เพลง I'm happy

บทเรียนวิดิตส์น หมายเลข 013 เรื่อง เพลงตีกตอก (Tik Tok)

บทเรียนวิดิตส์น หมายเลข 014 เรื่อง เสียงรถไฟ

การวัดผลการปฏิบัติการเล่นเมโลเดียนทั้งระหว่างเรียนและหลังเรียน มีหัวข้อการประเมิน 4 หัวข้อ ได้แก่ (1) อิริยาบถ ท่าทาง การยืน (2) การหายใจ (3) การปฏิบัติเล่นเพลงตามจังหวะ (4) การอ่านโน้ต ที่ผ่านการหาความสอดคล้องของแบบวัดทักษะการปฏิบัติประเมินความจากการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 มีเกณฑ์กำหนดการให้คะแนนแบบ Scoring Rubric

ขั้นที่ 8 การสำรวจความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาบทเรียนให้มีความสมบูรณ์มากขึ้นสามารถนำไปใช้กับโรงเรียนที่ขาดแคลนครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแบบสอบถามความพึงพอใจได้ประเมินหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00

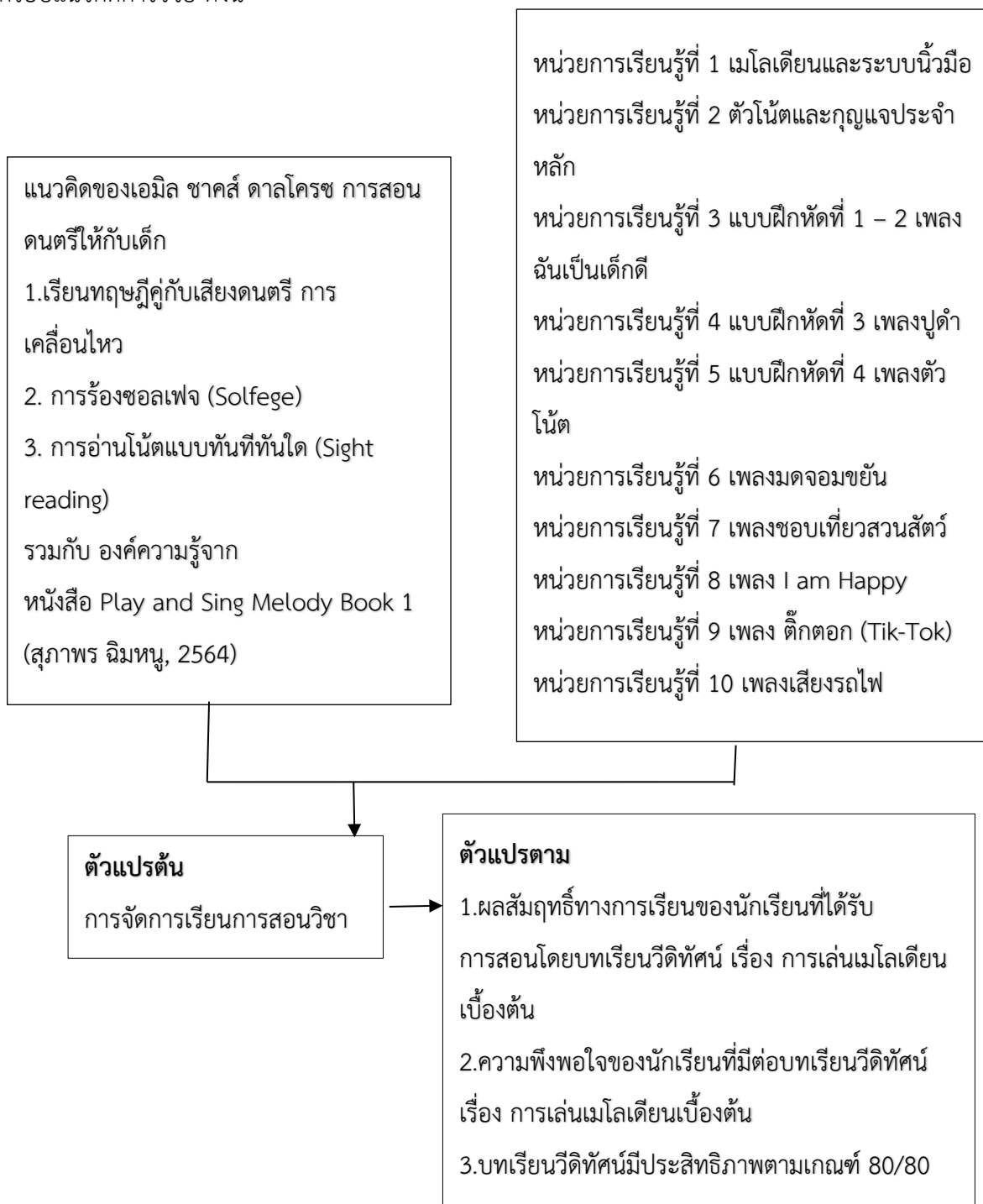
3. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. คำนวณค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าร้อยละ
2. คำนวณประสิทธิภาพของบทเรียนวิดิตส์น จากสูตร E_1/E_2
3. คำนวณเพื่อเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ค่า t-test for dependent samples
4. ความสอดคล้องแบบวัดทักษะทางการเรียน ประเมินความ สอดคล้องจากสูตรการหาดัชนีความ สอดคล้อง Index of Item-Objective Congruence: IOC
5. คำนวณหาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก(r) และค่านวนหาค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร Kr-20

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การใช้บทเรียนวีดิทัศน์ประกอบการสอนดนตรี กรณีศึกษาโรงเรียนที่ขาดแคลนครู
มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1) การหาประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์ เรื่องการเล่นเมโลเดียนเบื้องต้นให้มีประสิทธิภาพ 80/80 ผู้วิจัยได้ทดลองใช้บทเรียนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 โรงเรียนแล้วนำคะแนนที่ได้จากการทำกิจกรรมและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การหาประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์ เรื่อง การเล่นเมโลเดียนเบื้องต้น (E_1/E_2)

คะแนนสอบ	<i>N</i>	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	<i>M</i>	E_1/E_2
คะแนนทดสอบ ระหว่างเรียน (E_1)	60	20	791.80	13.19	80.58
คะแนนทดสอบ หลังเรียน (E_2)	60	20	1049.50	17.49	87.45

จากตารางที่ 1 พบว่า ร้อยละของค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการทดสอบระหว่างเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนโดยใช้บทเรียนวีดิทัศน์ เรื่องการเล่นเมโลเดียนเบื้องต้น ค่า E_1 มีค่าเท่ากับ 80.58 และร้อยละของค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน ค่า E_2 มีค่าเท่ากับ 87.45 แสดงว่าประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์ เรื่อง การเล่นเมโลเดียนเบื้องต้น มีค่าเท่ากับ 80.58/87.45 หมายความว่า บทเรียนมีประสิทธิภาพก่อเกิดการเรียนรู้ โดยเฉลี่ยร้อยละ 83.15 จากเกณฑ์ที่ตั้งไว้ E_1/E_2 เท่ากับ 80/80 แสดงว่า บทเรียนวีดิทัศน์ เรื่องการเล่นเมโลเดียนเบื้องต้น สำหรับโรงเรียนที่ขาดแคลนครูวิชาเอกดนตรีมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับสำคัญทางสถิติของการทดสอบเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะปฏิบัติก่อนเรียนและหลังเรียนในการเรียนด้วยบทเรียนวีดิทัศน์

การทดสอบ	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>S.D.</i>	<i>T*</i>	<i>p</i>
ก่อนเรียน	60	13.19	0.76	22.78	.000
หลังเรียน	60	17.49	1.10		

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะปฏิบัติก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76 คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังการเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 17.49 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.10 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้เรียนด้วยบทเรียนวีดิทัศน์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

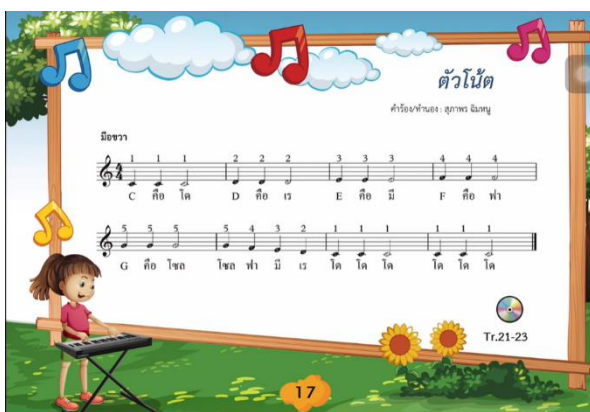
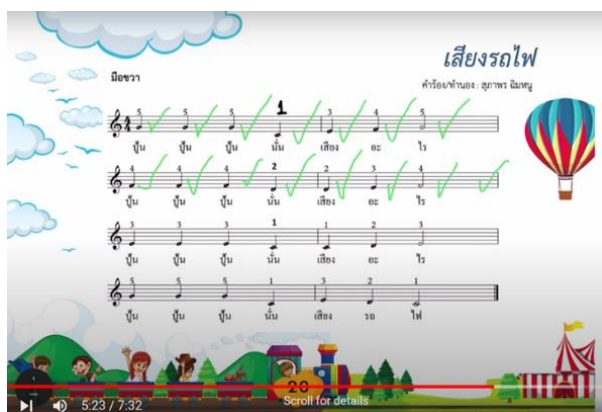
ดังนั้นสรุปได้ว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนวีดิทัศน์ เรื่อง การเล่นเกมโลเดียนเบื้องต้น มีทักษะด้านการเล่นได้มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนวีดิทัศน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D.=0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายการประเมินความพึงพอใจ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด 6 รายการ ได้แก่ บทเรียนวีดิทัศน์มีรูปแบบขนาดของตัวอักษร สีเส้นชัดเจน อ่านง่าย ($\bar{x} = 4.73$, S.D. =0.44) รองลงมา ได้แก่ ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากบทเรียนวีดิทัศน์ ไปใช้เป็นการเฉพาะทางดนตรี ($\bar{x} = 4.63$, S.D. =0.48) (3) ความพึงพอใจโดยรวมที่มีต่อบทเรียนวีดิทัศน์ เรื่อง การเล่นเกมโลเดียนเบื้องต้น ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.51) และ (4) ความพึงพอใจของบทเรียนวีดิทัศน์รวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.56) จึงสรุปได้ว่าบทเรียนมีความเหมาะสม สามารถใช้ประกอบการสอนดนตรีในระดับชั้นประถมศึกษา สามารถช่วยเสริมทักษะด้านดนตรีให้แก่ผู้เรียนได้ในระดับพื้นฐานเสริมทักษะดนตรี เพิ่มความสามารถพิเศษให้แก่ นักเรียนและ บทเรียนช่วยพัฒนานักเรียนให้สนใจดนตรีมากยิ่งขึ้นและผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามบทเรียนวีดิทัศน์ชุดนี้ได้มีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อบทเรียนวีดิทัศน์ เรื่อง การเล่นเกมโลเดียนเบื้องต้น

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ	แปลความ
(1) บทเรียนวีดิทัศน์มีรูปแบบขนาดของตัวอักษร สีเส้นชัดเจน อ่านง่าย	4.73	0.44	94.66	มากที่สุด
(2) บทเรียนวีดิทัศน์มีเสียงบรรยาย เสียงประกอบชัดเจนและมีความเหมาะสม	4.51	0.62	90.33	มากที่สุด
(3) เนื้อหาและระยะเวลาในการเรียนมีความเหมาะสม	4.60	0.58	92.00	มากที่สุด
(4) ผู้เรียนได้รับความรู้จากบทเรียนวีดิทัศน์ชุดนี้	4.40	0.64	88.00	มาก
(5) ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตาม เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านทางบทเรียนวีดิทัศน์ชุดนี้	4.46	0.56	89.33	มากที่สุด
(6) การประเมินผลก่อนเรียน / หลังเรียน มีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.38	0.58	87.66	มาก
(7) เนื้อหาในบทเรียนวีดิทัศน์สามารถสื่อความหมายให้ผู้เรียนเข้าใจได้	4.43	0.59	88.66	มาก
(8) ผู้เรียนสามารถศึกษาบทเรียนวีดิทัศน์ได้ตามความพึงพอใจก่อให้เกิดความสุขในการเล่นดนตรี	4.43	0.62	88.66	มาก
(9) ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากบทเรียนวีดิทัศน์ ไปใช้เป็นการเฉพาะทางดนตรี	4.63	0.48	92.66	มากที่สุด

(10) ความพึงพอใจโดยรวมที่มีต่อบทเรียนวีดิทัศน์ เรื่อง การเล่นเกม โลเตียนเปื่องตัน	4.63	0.51	92.66	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.52	0.56	89.96	มากที่สุด

แผนภาพที่ 2 บทเรียนวีดิทัศน์ เรื่อง การเล่นเกมโลเตียนเปื่องตัน

บทเรียนวีดิทัศน์ เรื่อง การเล่นเกมโลเตียนเปื่องตัน

แผนภาพที่ 3 QR CODE บทเรียนวีดิทัศน์ (สงวนลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยทักษิณ)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยการใช้บทเรียนวีดิทัศน์ประกอบการสอนดนตรี กรณีศึกษาโรงเรียนที่ขาดแคลนครู โดยมีบทเรียนวีดิทัศน์ เรื่องการเล่นเมโลเดียนเบื้องต้นเป็นเครื่องมือหลักในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการอภิปรายผล ดังนี้ คะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะปฏิบัติก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76 คะแนนผลสัมฤทธิ์หลังการเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 17.49 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.10 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้เรียนด้วยบทเรียนวีดิทัศน์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และบทเรียนวีดิทัศน์ เรื่อง การเล่นเมโลเดียนเบื้องต้น ทำให้นักเรียนมีทักษะด้านดนตรีได้มากขึ้น บทเรียนมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 80/80 เท่ากับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ การวิจัยครั้งนี้เป็นการสร้างบทเรียนวีดิทัศน์ที่ต่อยอดมาจากการสร้างสรรค์ ใช้บทเรียนเพื่อให้ความรู้แก่นักเรียนในโรงเรียนที่ขาดแคลนครูดนตรีเท่านั้น ไม่มีข้อยืนยันแน่ชัดว่า บทเรียน วีดิทัศน์สามารถทดแทนครูได้จริงหรือไม่ จากปัญหาที่ได้พบจากเก็บข้อมูล ทั้งสองสถานศึกษาต้องอาศัยครูผู้สอน ครูผู้ควบคุมที่มีความรู้เบื้องต้นด้านดนตรี หรือผ่านการอบรมเบื้องต้น เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจ โดยเลือก จากกลุ่มครูผู้สอนกลุ่มสาระศิลปะ บทเรียนวีดิทัศน์เพียงอย่างเดียวอาจทำให้นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติจนบรรลุผล สำเร็จ บทเรียนวีดิทัศน์มีประโยชน์เพื่อแก้ไขปัญหาคาดแคลนครูและลดความเลื่อมล้ำทางการศึกษา พร้อมทั้ง สามารถเรียนซ้ำ ไม่จำกัดเวลาและสถานที่

จากการสร้างบทเรียนวีดิทัศน์ โดยการนำไปทดลองกับนักเรียนครั้งแรกรายบุคคลกับนักเรียน 3 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง ได้ผลการประเมินประสิทธิภาพบทเรียนวีดิทัศน์เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด จากการทดลอง เรียนรายบุคคลนั้น พบว่า บทเรียนวีดิทัศน์มีข้อบกพร่องบางประการ เช่น บางช่วงเสียงดัง-เบาไม่เท่ากับ บางช่วง เนื้อหาเร็วเกินไปนักเรียนดูตามไม่ทันและปฏิบัติตามไม่ทัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการแก้ไขบทเรียนวีดิทัศน์ จากปัญหาดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากนั้นนำทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน ซึ่งผล การประเมินประสิทธิภาพเท่ากับ 80.57/87.45 ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับ นิภาธร สารพันธ์ การวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์ เรื่องการสวดคำสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โรงเรียนวัดวังเย็น (รัฐราษฎร์ประสาทวิทยา) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนวีดิทัศน์มี ประสิทธิภาพ 91.25/90.00 อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาความสามารถด้านดนตรีของนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาด้วยบทเรียนวีดิทัศน์เพียงอย่างเดียวอาจจะไม่เพียงพอเท่าที่ควร หากไม่มีการครูผู้สอนควบคุม การเรียนจะส่งผลให้พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนขาดการกระตือรือร้นในการฝึกฝน ถึงแม้ในครั้งนี้จะม ีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ก็ตาม ผู้ใช้สื่อต้องหมั่นกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจอย่างสม่ำเสมอ ส่งคลิปวิดีโอเพื่อประเมินผลการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด

นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนวีดิทัศน์ เรื่อง การเล่นเมโลเดียนเบื้องต้น อยู่ในระดับ มากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.56 เมื่อพิจารณารายการประเมินเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ (1) บทเรียนวีดิทัศน์มีรูปแบบขนาด

ของตัวอักษร สีสันชัดเจน อ่านง่าย ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.44 (2) ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากบทเรียนวิดีโอทัศน์ ไปใช้เป็นความสามารถพิเศษทางดนตรีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.48 (3) ความพึงพอใจโดยรวมที่มีต่อบทเรียนวิดีโอทัศน์ เรื่อง การเล่นเกมโลเดียนเบื้องต้น ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.51 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชนษา รักยินดี (2555 : 108) การวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนวิดีโอทัศน์ เรื่องการเล่นคีย์บอร์ดเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตรุณราชบุรี คือ นักเรียนมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เป็นความพึงพอใจด้านรูปแบบขนาด และสีตัวอักษรที่ใช้ในบทเรียนวิดีโอทัศน์ มีความสวยงาม อ่านง่าย ชัดเจน สำหรับบทเรียนวิดีโอทัศน์ เรื่องการเล่น เกมโลเดียนเบื้องต้น ผู้วิจัยได้มีการสาธิตและปฏิบัติให้นักเรียนดู และเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถส่งวิดีโอ การฝึกฝนให้ผู้วิจัยวิเคราะห์การปฏิบัติและแก้ไขทักษะการเล่นเกมโลเดียนให้ดีขึ้น จะเห็นได้ว่าความพึงพอใจ ที่เกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้จากบทเรียนไปใช้ประโยชน์ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เพราะการเรียนรู้ดนตรี จากวิดีโอทัศน์เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะช่วยสร้างกระบวนการคิดให้แก่ นักเรียน นอกจากวิดีโอทัศน์ต้องมีเนื้อหา ที่ครบถ้วนแล้ว สีสัน ความสนุกสนาน ภาษาพูดของผู้สอนที่ต้องมีความเป็นกันเอง น้ำเสียงน่าฟังไพเราะ สำนวนภาษาต้องเป็นอย่างไรง่าย ชื่องานการเข้าถึงบทเรียนต้องสะดวกต่อผู้เรียน ดังที่ จิราภรณ์ เพ็ญพุง กล่าวไว้ว่า การทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนได้นั้นสื่อการสอนต้องกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ และความจดจำของนักเรียน มองเห็นประโยชน์ได้ชัดเจนโดยเน้นให้นักเรียนลงมือทำเปิดโอกาสให้ตั้งคำถามแสวงหา คำตอบผ่านงานเดี่ยวและงานกลุ่ม มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนเพื่อช่วยลดความรู้สึกลบ เพื่อย่นายต่อเนื้อหาวิชา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. บทเรียนวิดีโอทัศน์ เรื่อง การเล่นเกมโลเดียนเบื้องต้น เหมาะสำหรับโรงเรียนที่ขาดแคลนครูวิชา เอกดนตรีและโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่ไม่มีการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรี สามารถใช้บทเรียน เป็นสื่อเสริมการเรียนรู้ หรือจัดกิจกรรมดนตรีโดยมีครูผู้สอนควบคุมเพื่อเสริมสร้างจินตนาการแก่นักเรียน ด้วยโอกาส ทั้งนี้ ครูผู้ควบคุมควรศึกษาเนื้อหาบทเรียนจากคู่มือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้เกิดความชำนาญ

2. การพิจารณาจัดกลุ่มนักเรียนตามระดับความสามารถที่ต่างกัน คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อให้ นักเรียนได้ฝึกกันเป็นกลุ่ม โดยนักเรียนที่อยู่ในระดับเก่งจะได้ช่วยเหลือนักเรียนที่อยู่ในระดับที่อ่อนกว่า

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำรูปแบบของบทเรียนวิดีโอทัศน์ชุดนี้ พัฒนาใช้กับเครื่องดนตรีชนิดอื่น โดยเฉพาะวิชาที่ต้อง อาศัยทักษะด้านการปฏิบัติ กรณีที่นักเรียนขาดเรียนหรือเรียนรู้ช้า บทเรียนวิดีโอทัศน์สามารถกลับมาดูซ้ำ เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจและมีความชำนาญในการปฏิบัติมากขึ้น อีกทั้ง ปัจจุบันสถานการณ์โรคระบาดไวรัส

โคโรนาส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้วิชาปฏิบัติอย่างมาก บทเรียนวิดีโอที่มีประโยชน์ต่อผู้สอนและผู้เรียนสามารถส่งบทเรียนผ่านกลุ่มไลน์ หรือ ช่องทาง YouTube

2. พัฒนาต่อยอดสร้างบทเรียนวิดีโอที่เพิ่มระดับความยากของบทเพลงและแบบฝึกหัด และใช้กับกลุ่มตัวอย่างเดิม เพื่อการเพิ่มระดับความสามารถทางด้านดนตรีให้กับนักเรียน

3. สร้างหลักสูตรระยะสั้นเพื่ออบรมความรู้เบื้องต้นแก่โรงเรียนที่ขาดแคลนครูวิชาเอกดนตรี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. (พิมพ์ครั้งที่ 3).

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.จำกัด.

กฤษฎีกาศึกดี พูลสวัสดิ์ และ กิรติ คุสานนท์. (2561). ดนตรีกับพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของเด็กทารกแรกเกิดจนถึงวัยประถมศึกษาตอนปลาย. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*. 12 (1), 230-242.

กิ่งแก้ว อารีรักษ์ และคณะ. (2548). *การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบหลากหลาย*. กรุงเทพมหานคร: เมธีทิปส์.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

วินัย รัตนเสถียร. ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านสะท้อน. (28 มีนาคม 2564). สัมภาษณ์

สุชนา รักยินดี. (2556). *การพัฒนาบทเรียนวิดีโอเรื่องการเล่นคีย์บอร์ดเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตรุณาราชบุรี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุภาพร ฉิมหนู. (2564). *Play and Sing Melody Book 1*. สงขลา: เอเค อะเบฟ